

„Olvass többet!”

Kosztolányi Dezső: Aranysárkány

(szövegrészlet)

Gergely köszönt a konyhakertből, az iskolaszolga, ki már hazaért az iskolából, s itt ingujjban kapált.

Az iskolaszolga náluk lakott, egy földszinti szobában, segített a háztartás körül, minek ellenében ősszel diót, almát kapott, pár szütyő mákot.

- Menjünk be - mondta Novák, átölelve Hilda fejét. - Gyerünk ebédelni. Éhes vagyok.

A verandán terítve volt a gömbölyű asztal, két személyre. Szemben a kapuval Hildának, háttal a kapuval Nováknak. A harmadik hely közöttük üres volt, már hat éve.

Egy kisasztalkán, a sarokban három palack malagaaszú állott, egy szalagfonatos üveg, valami pálinka, papírcsipkés skatulyában nedves, ízes datolya s egy doboz szivar, szalaggal átkötve.

- Mi ez? - kérdezte Novák a leányától.

- Neked küldték.

- Kicsoda?

Hilda rámutatott a névjegyre, melyet az üveg szalmafonatába döftek.

Novák elolvasta: "Liszner Kálmán".

- Májusi ajándék - szólt Hilda. - Május elseje van.

Az öreg fűszeres évente többször ajándékkal kedveskedett a tanároknak, kik az ő rossz, haszontalan fiával vesződtek. Hálából, a vesztegetés szándéka nélkül, a tanári kar minden egyes tagjának küldött ilyesmit, azoknak is, kik Vilit nem tanították. Mindössze azt óhajtotta az apa, hogy - amint kifejezte magát - "fölhívja a tanár urak figyelmét, s megkérje őket, hogy fogják esztrengába azt a gonosz lurkót, faragjanak embert belőle". Főris egyszer és mindenkorra visszautasította, de a tanárok egy része közönyből, tapintatból, elfogadta. Nyerge Lázár mindig. Novák Antal csak egyszer, mikor Vili még alsóbb osztályba járt.

Most megbotránkozott.

- Ezt azonnal vissza kell küldeni.

- Miért?

- Csak. Nem szeretem az ilyesmit.

- Rosszul tanul?

- Nem - válaszolta Novák kitérően, ki még leánya előtt se nyilatkozott a diákok tanulmányi előmeneteléről, lévén az hivatalos titok. - De minek ez? Ízléstelenség. Nem torkoskodtál belőle?

- Dehogyan - szólt Hilda.

Három datolyát evett.

- Hívd ide Gergelyt.

Az iskolaszolgának meghagyta, hogy vigye vissza, s mondja meg az öreg Lisznernek, hogy a tanár úr igen köszöni, de legnagyobb sajnálatára nem fogadhatja el. Magában elhatározta, hogy alkalomadtán beszél a kereskedőhöz, s megmagyarázza, hogy erre nincs szükség, ő minden diákjával egyaránt szívesen foglalkozik, csak tanuljanak, tudjanak, akkor rendben van minden. Vilit különösen sohase buktatta meg.

Gergely belenyalábolta a holmikat egy füles kosárba, máris vitte.

- Kár - mondta Hilda.

- Majd veszek neked, kislányom. Datolyát akarsz?

- Nem.

- No, majd kapsz datolyát. Banánt, banánt. Tudom, azt szereted. Menjünk ebédelni. Mari! - kiáltott Novák az öreg szakácsnőnek.

Mari a konyhában lábasai, csuprai között dörmögött. Kövér, nem egészen tiszta nő volt, kit még a néhai asszony hozott ide szüleitől, mikor tizenhét évvel ezelőtt férjhez ment. Azóta itt ragadt, mint házibútor. Elborultan, magányosan éldegélt konyhájában, ahonnan nem szeretett kimozdulni, az ő birodalmában, ahova nem engedett látogatókat, még a háziakat sem, kiket az asszony halála után korholt a rendetlenségük miatt, és magázott. Többször értésükre adta, hogy ő itt már nem törődik semmivel, tőle fölfordulhat ez a bolond ház. Bálványa még mindig a régi nagysága volt, ki szépen énekelt, zongorázott, és meghalt, fiatalon.

Loncsos szoknyáival kijött a konyhából, s barátságatlan szemöldökét morcolva, a húslevest a két tányérba öntötte.